

HRVATSKA RIEČ

PREDPLATA: ZA ŠIBENIK DONAŠANJEM U KUĆU TE ZA AUSTRO-UGARSKU POŠTOM NA MJESEK K 1-25. ZA TROMJESEK K 375 POLUGODIŠNJE I GODIŠNJE RAZMJERNO. — ZA INOZEMSTVO K 15 I POŠTARINA.— PLATIVO I TUŽIVO U ŠIBENIKU.

JUTARNJI LIST
IZLAZI SRIEDOM, PETKOM I NEDJELJOM

UREDNIČTVO I UPRAVA „HRVATSKE RIEČI“ NALAZE SE U „HRVATSKOJ TIŠKARI“ (Dr. KRSTELJ I DRUG.) — RUKOPISI NE VRAĆAJU SE. — NEFRANKIRANA SE PISMA NE PRIMAJU.

POJEDINI BROJ 10 PARA.

Telefon br. 81. — Čekovni račun 71039

OGLASI PO CIJENIKU.

Dojam memoranduma pravaških zastupnika Njegovu Veličanstvu.

Robske duše.

Memorandum 55 hrvatskih zastupnika, članova stranke prava, iz Banovine, Istre i Dalmacije, proizveo je svojim sadržajem i svojom formom vanredan utisak u domaćem i u stranom svijetu. Sve veće novine donose ga ili u cjelosti ili u izvadku, a važnost priznaše mu i sami Magjari Polonyevom interpelacijom u parlamentu.

Otmjen ali odlučan, jezgrovit, odsječen, memorandum pravaških zastupnika precizira hrvatsko stanovište podižući obzorbu na sadašnje stanje naše domovine, razkomadane i zapuštene u svakome pogledu, da kao jedini izlaz iz ovih nesređenih odnosa iztakne zahtjev, da se hrvatskom narodu povrati njegov starodrevni ustav i njegova teritorijalna cjelokupnost političkim ujedinjenjem svih hrvatskih zemalja u jedno samostalno državno tijelo u okviru habzburške monarhije. Narod je htio da sa svojim kraljem i sa njegovim nasljednikom govori direktno, bez uplitanja raznih savjetnika neprijateljski razpoloženih protiv hrvatskoga naroda; htio je da do previšnjeg pristojla dopre njegova obzorbu na bezakonja, na demoralizaciju, na nasilja kojima izložena kraljevina Hrvatska; želio je da mu preko svojih predstavnika izloži svoje nezadovoljstvo nad sadašnjim stanjem nezadječnosti i robstva, političkog i ekonomskog; htio je da prosveduje proti sistemu, koji mu nametnut bez njegovog sudjelovanja i proti njegovoj volji, nasiljem i prevarom i koji je urodio takvim posljedicama da hrvatski narod, u času pogibelji po monarhiju i po dinastiju, „po prirodnom zakonitu ne bi mogao imati nikakvoga poticaja, kad bi i htio, da se založi, kako bi se moglo očekivati od njegovoga položaja, brojne snage i u prošlosti iskazana junautva“.

Kada jedan narod ovako govori, kada upozoruje monarhiju i dinastiju na pogibelj koja im prieti sa žalosnih odnosa u hrvatskim zemljama, onda je dužnost vladodržaca primiti ove tužbe poštitanjem koje se mora nositi jednom na-

In extremis.

Talijanski Jer. Rovetta.

Preveo D. Marko Vežić.

Na pozornici se svjetlost nešto prijatnija i blaža, pozlatom ispromiješana, kô ona u crkvi o sunca zalaska. Gore je rpa čeljadi sregienje odjevna, dapače neki i u crnini sa klak šeširov, drugi sa perjatim klobukom i sa resicom medalja na prsima. Niže, u nugu, snop zastava, s protivne strane naslazi starinskih, jesu i nijesu autentičnih ostataka sa garbaldinskih poljana sa crvenom vunenom košuljom, a nova je i sijajnovita i sa kapijom „sulle ventitré“. Porazmještene sjedalice po pozornici ponuglene su starcima, a bilo ih je nekolicak i, s malim, docigli veteran i to oni nepatvoreni sa domovinskih mezeva, pa isprisivaju svoje odlike s nekim uzgorišću, a bradu glade bezazolno i staračkom otvorišću. I žena je tu i varoških i sa sela; prve zašušane svilenim ruhom svetačnih prigoda, nu bez zlatnoga nakita na sebi, jer u puku „nigda ne možeš znati“; one, ponajviše djevojke, naone djevojke smjeljuvinih naučnica, blistavih očiju, obradovane sa svoga neradnog dana i sa odborova blaghotnog poziva — i zajapurene i zaraklene, pucajući od smijeha, pripovijedaju zgrade svoga dugog protiskavanja, da se dopre do pozor-

rođu. U ovom slučaju to veći obzir ima vladodržce voditi, što ovaj akt, namjeren vladaru, nosi podpise zakonitih predstavnika ogromne većine naroda žužnih zemalja monarhije, tolikih i takovih da se nemože o njihovome djelu govoriti onakovim omalovažavanjem, onakovom grubijanstinom kako je govorio magjarski ministar predsjednik grof Khuen. Onako bacanje u koš ne doleži ni najsmjernijoj molbi i najzadnjeg zločinaca, a kamo li dostojanstvenim memorandumu odličnih muževa, predstavnika jednoga naroda. Grof Khuen mogao bi onako govoriti o svojim propalim aristokratima i primieniti Polonyev recept o kaznenom progonou potpisnika memoranduma na sumnjive individue kova interpelantova. Nitko nije u tolikoj mjeri nepovrediv a da bi svaka njegova bezobraznost mogla ostati nekažnjena; i prostaku reći čemo da je prostak, bio on i sam ministar predsjednik magjarski.

Ovo je drugi put u kratko vieme da grof Khuen uzima na nišan zastupnike stranke prava. Pred četiri mjeseca, kada se u Zagrebu utvrdjivala sloga pravaša, grof Khuen zaprietio nam je vješašalima, ako izjademo na ulicu sa našim načelima. Ovaj put je grožnju zamienio omalovažavanjem i prostačtvom, a naručio je „Mædchen für alles“ Polonija da nas straiši vješalima. Toliko je malo poštivanja imao taj magjarski premier prama samoj osobi Njegova Veličanstva, kojemu je ona predstava upravljena!

Ali nas nimalo ne čudi ova drzkost satrapa Banovine. Ima nalime u ujoj našoj domovini duša, koje su u svojoj ulozi, još gadnije još odvratnije od magjarskih puštoloza, duša robskih koje ne znadu što je osjećaj plemenitosti, pristojnosti, liepoga, što je osjećaj slobode, naroda, bratstva. Naći ćete ih u bakanalijama, u orgijama pljanstava i putenosti, da ih poslije gledate kô čuvara zakona, kô svećenike božice pravde, spremne da radi karijere objese i vlastitu majku. Da uodovolje svom žvinskoinstinktu, svojim interesima, najvećom ravnodušnošću prostitutisat će zakon i sve najliepše, najidealnije i najsvjetlije ustanove. I memorandum pravaških zastupnika dao je

nicu, da bolje čuju i da su onje bliže uz brata ili uz dragoga, u slučaju koga „quarantotto“. Reporteri novina, do grla zguržvani u najtamašnjij mješanjij političkih nuansa uza dva stola, a i ovi se po daskama gegaju, načese nervozno šarati olovkom po tucnim ostršicima papiga, ogledavajuć se uozbiljeno unoakolo, da onda, različitim intonacijom prama različiteome programu lista, „opišu ambijent“.

„Najpoznatije i najizrazite ličnosti pučkih stranaka, prestavnici pripomoćnih udruga, drugovi, koji amo pripjeli iz obližnih braskih gradova, da dokažu solidarnost“ — odavaju neko ponosno ponašanje i vedrim mirom na mahove promatraju po plateji, kô navikla čeljad nekim stvarima, a tamo ih i gorih vidjelava, uvjereni, da u nje plje pogledi pučka, pogledi čitavoga Milana, a po tome čitave Italije.

I dok je dolje u plateji svijet halabućio sa nasrtajanja na palke, megu onim skupinama, što su na pozornici, nastala kratka zbrka, a onda prama nenadno živi pljesak, a taj pridruži docigli drugi, zastave se uskomešaše, skupine razjaziše i ljepušan starac, simpatične i ugodne vanjšine, stupi napried sigurnim korakom sa troje, četvero čeljadi različite dobe, a megu njima i Pravdoje Alorri — i to čak do stola ispred šaptačeva kučerka, koji je zastrt. Nenadno sve umuknu po kazalištu. Pozatim istog trena

nekima novih pobuda, novih nada i novih zasluga u njihovom štreberskom djelovanju. Banovinska cenzura udarila je memorandum u tolikoj mjeri, da mu je zaplenila i same citate zakona, sve stavke koje govore o ujedinjenju, teritorijalnoj cjelokupnosti, nezavisnosti, slobodi, državnoj samostalnosti, o tegobama, pa i same rieči „nalog Vašeg Veličanstva“. Znali smo vrlo dobro, da duša zagrebačkog državnog odvjetnika, u puzavosti koja mu priskrbila brzu karijeru, nemože da shvaća ljepotu i slobodu, ali prenerazila nas je ipak smjelost, da i predstavku, podastru od predstavnika narodnih Njegovome Veličanstvu, čini predmetom nedostojne špekulacije, nemare da se pokaže i očitim prezirateljem nagodbenoga zakona, koji u § 65 priznaje zahtjeve „zemljišne cjelokupnosti kraljevina Hrvatske i Slavonije“. Za zagrebačkog državnog odvjetnika je bunto vno, veleizdajničko, proti jedinstvu i cjelovitosti države upereno i ono što cenzuri austrijskoj i bosanskoj sasma je indiferentno, premda bi se — prema logici raznih Accurtia — jednaka kvalifikacija mogla primieniti i amo, buduć memorandum govori o teritorijalnoj cjelokupnosti svih hrvatskih zemalja, dakle i Dalmacije, i Istre i Bosne.

I bolje tako! Bar su robske duše i na najviše mjesto pruste dokaz, kako satrapski shvaća se u Banovini sloboda.

Magjarska drzovitost.

U peštanskom parlamentu upravio je zast. Geza Polony na ministra predsjednika ovo interpelaciju:

I. Je li istina, da je vlada prije, nego što je izdano ručno pismo, kojim se hrvatski sabor razpušta, dobila informacije, iz kojih je pravo mogla zaključiti, da će novi izabveni hrvatski sabor pod predsjedanjem dobnoga predsjednika Barčića iznieti i primiti predlog, da se Hrvatska od Ugarske odcepi.

II. Imade li vlada o tom vesti sigurne, da li joj je to poznato ili ne i da li je voljna pribaviti si informacije, da je bivši zastupnik župnik Zagorac i zastupnik na carevinskom vieću Sesardić predao u kabinetskoj pisarni Njegova Veličanstva i vojnoj pisarni nadvojvode Franje Ferdinanda memorandum, u kojem se Njegovo Veličanstvo naslovljuje carem, a po ugarskoj vladi predloženi ban okrivljuje s izigravanja zakona i ustava, te podjednako moli utjelovljenje Bosne, Herce-

prasnko ko grom navadni pljesak i kratak i mrvšav. Tren opočitka, pa izvonicke povlajivanje, pojednako jako, nu ovoga puta ustrajno, oduljeno, neodušljivo, zavezav na koncu gromovnim „živio“, „dolje“, iz počeka i neodlučnim i nezgrapnim, a pozatim odlučno i neobičajnim, snažnim i zaglušnim glasovima.

Pravdoje se Alorri ustobući, da barem donekle srče s nekim zadovoljstvom s onoga prizora, zaokrećuć živim pogledom iz začela na načelima po svim tačkama kazališta i uzbrda i nizbrdo, ko da se želi uvjeriti, kako se posvuda nalaze uzbibane duše i otvorita srca. Pozatim izdiže ruku dugom zapovjednom gestikulacijom, da se pritisla, i uzabij spusta nastupi pritišća, ali i opet usred ponovnih uslika povlajivanja, što se amo tamo izdizali, a njemu ih upravljaju nesrepljivi iščekivaoci, da čuju njegovu rieč. I on uput progovori, ali ciglo tom nakanom, da upozori skupštinu, da izabere koga za predsjednika, a to izvonicke prozročki uragan povika; nu ipak i tu poče prevlajivati jedino razgovjetno ime,

I sad ljepušni starac, simpatične i ugodne vanjšine, koji je stupćio uza stô na nogama, zeru podjaren, pa ko na silu poturkan od Pravdoja i drugih obližnjih, korači na srijedu, povise se puta navračajuć pripeli i to energično skupu, da se primiri, drndaliću u oveće zvono, izvjošii neki pri-

govine i Dalmacije kraljevini Hrvatskoj i Slavoniji, koje bi se zemlje tako sjedinjene kao posebna država od Ugarske odcepile.

III. Da li je gospodin ministar predsjednik sklon o sadržaju toga memoranduma i o riešenju obavijestiti zastupničku kuću?

Grof Khuen na interpelaciju zastupnika Polonija veli, da može dielom odmah odgovoriti i time doprinieti razjašnjenju obćeg položaja, a na neke dielove, osobito na treći, nije u stanju odgovoriti. Bojazni, da bi na temelju zakona sazvani hrvatski sabor mogao biti pozorištem prizora, kojih bi mu onemogućili sposobnost rada, osnivajući se na stvarnim obavijestima i na stvarnim pretpostavkama. Pomenuta je namjera postajala i prema obavijestima, demonstracija bi bila zečša, neg je bila ona za otvorenja hrvatskog sabora godine 1908. Sadašnja ugarska vlada smatrala je uputnim, da hrvatskoj vladi svjetuje, da bi dobro bilo izbjeći ovom izkazu, koji bi u prilog došao onima, koji ne gledaju rado na ugarsku državu. Govornik je uvjerenja, da sada u hrvatskoj javnosti prevladavaju oni, koji vole podpirivati uzbudjenje u narodu, nu da veći dio hrvatskog pučanstva ne bi odobravao demonstracije, kakove se spremahu u hrvatskom saboru.

Oni, koji su drugog stanovišta, te rade u korist trializma, htjeli su ovu prigodu izrabiti i za to je vlada smatrala za dužnost, da se ovakova demonstracija sprieči. I za to kad se je sabor razpustio, nije se pri tom za drugim išlo, nego da se ovakovim izrazima izbjegne.

Što se tiče drugoga diela interpelacije, nije mu poznato, da je bivši zastupnik Zagorac zajedno s jednim zastupnikom na carevinskom vieću predao memorandum kabinetskoj kancelariji kralja i vojničkoj kancelariji priestolonasljednika. Nu po samoj naravi stvari nije izključeno, da se je to dogodilo. Kabinetsku kancelariju i prije i sada mnogi sanjari i obretnici smatraju kao zadnji forum, pa i onda, kad nisu mnogo uvjereni o uspjehu svog koraka, pa će toga i u buduće biti. Nije stoga nemoguće, da je i jedan ovakiv memorandum tamo predan. Ti se spisi protokoliraju bez znanja što se u njima sadrži i dodjeljuju referentima. Tu se istom spisi čitaju i odlučuje, što će s njima.

Zapisnički ured kabinetske kancelarije nije stoga kriv za ono, što koji akt sadrži. Gospodin zastupnik može biti uvjeren — a o tome je imao prilike da se sam osvje-

muk. Sad se jakim glasom zahvali na poživrenju, kojim je počašćen. Pridata i još fraza, očito pripravljenih i protumači svrhu skupštine; nu ubrzo se pomeće i optovava toliko toga, što je jur bio spomenuo, dok se ne odvaži i prihvatiti se zaključka, a i taj je bio pripravljen, preporučujući mir, poštitanje prama svačijem mišljenju i kratkoću govora.

Nu prvi govori sve su to prije bilo nego li mirni. Ponaoprije prozbori jedan starinski i bivši zastupnik, rečičan i prepoviran, a docigla nm fraza skriva u sebi mržnju; pozatim prestavnik izvanjskog nekog saveza, okretan govorgjivja, rječit, a njegovo tamošnje obličje i naglasak zasebnog dialekta i po gdjeljeka nova slika, sve je to istome iz početka primamio pozornost, dok domalo ne nastupiše dosada i zanovjetljivost.

Slušateljstvo se priče uznemirivati i ljutiti.

Presjednik iznagje načina, kako će jur utrugjena govornika upozoriti, da se on na polovici svojih dokaza primiri, a sputa pristupi napried do poklopnice Pravdoje Alorri i smjesta zar potišna povlajivanje, što se u njegovu počast uzvitalo. Sad, stiskajući desnomic svešćić bilježaka, učeeće prvirčujući gestom lijeve ruke zlatne načoale i obračujući se sad amo sad tamo, podbovši trenutačno čak i u zemlju očima, da

doči, — kako ugarska vlada tjedno dobiva čitave snopove spiska, koji dolaze iz kabinetske kancelarije, a koji potiču od izumitelja, raznih kopkara itd. Ako je sadržaj stvaran i uvaženja vriedan, biva opet poslan u kancelariju. Vojna kancelarija ne posjeduje djelokruga, a pogotovo ne dispozirovno djelokruga. To je neka vrst sekretarijata, koju si je kralj postavio za samo vojničke stvari. G. zastupnik je rekao, da je pomenuti memorandum predan samo u vojničkoj kancelariji priestolonasljednika. I to se može dogoditi. Po svoj prilici nije se s njime drugo dogodilo, nego je spis bačen u koš za papir, jer se vojna kancelarija nema baviti političkim pitanjima. Drugo riešenje nije moguće. Nadvojvodi priestolonasljedniku je sa kraljeve strane postavljena na pomoć vojnička kancelarija, kojoj je osiguran stalni djelokrug i koja se mora baviti vojničkim, izključivo vojničkim pitanjima. Gospodinu zastupniku na umirenje mogu reći, da nije bilo nijednog slučaja, u kojem bi ova kancelarija uzela u pretres pitanja političke naravi. Ovaj je podnesak primljen, jer se naravno nije znalo za njegov sadržaj, kao što je moguće, da se to događa sa mnogim drugim podnescima. Kad bi se iz svakog takvog slučaja pravila afera, imali bi na stotine afera. Sa tim aferama se samo povećava ugled onih, koji takove memorandumne padnašaju, ali to škodi našim interesima.

Polony prima na znanje odgovor na prvi upit, te obećaje, da će glede ostaloga povesti izragu. Sama stvar spada pod pragon kaznenog zakona, jer se radi o sistematskim konspiratornim agitacijama slavenskih zastupnika na carevinskom vieću sa zastupnicima na hrvatskom saboru, a proti našoj državi. Ako je sadržaj kažnjiv, onda ne smije ni kazna izostati.

Novi podban.

Zagreb, 4. veljače.

Dakle imamo novog kandidata za podbana. Njegovo je ime Urpani. Činovnik je u dvorskoj kancelariji u Beču. Sad čemo imati dva Slavka na upravi zemlje: Slavko ban — Slavko podban. Slava na sve strane. Sretna Hrvatska!

Nego dok se ovdje uzima, da je moguće da se želi iznjeti Urpanjev kandidaturu, mogu Vam javiti, da od ciele stvari neće biti ništa. Za ovog se kandidata zna kako je došao u Beč u dvorskiju kancelariju protekcijom Schiessela.

ih opet izdigne prama natišmanju masi gore po trijemovima — nače besjedu.

III.

Sve, što su drugi do onoga trena izrekli u nesregjenoj čudo i nezvijesnoj formi, trže tu na njegova usta nekom bistriinom, nekom neodušljivošću i brzinom, koja sličii svježoj žili vode, ispred koje je nenadno nestalo i najmanje zaprieke. Nu očito je bilo, da se Pravdoje Alorri ne namjerava nadulje zaustavljati uza svagdašnje političke prilike.

On se zaželio okoristiti onom zasebnom skupštinom i čudestvo drugih stvari iznizati, koje su ga daleko više zanimala. I uzabij, smjesta njegova riječ osvijetli kudo i kamo druge ideje, negoli su nazlobne one prisutnih rpa, osoba i politike. Rasplamćen žarom uvjeravanja i nekom istinom rječitošću, osobito ustalasanim umjetničkim ganućem, stade mladac rasputavati pjesan slozi poniznih između njih, moralnoe pridizanju k dobru i prosvijeti, a njegova rieč doji slušateljstvo opojnošću, koja se razlila u prasak povlajivanja i odmah pritišćana sprednjom, da će im izmacti ono, što je on jošje nakan iskazati.

(Nastavit će se)

Ovaj je čovjek moćan u dvoru. No njegov upliv ne će pomoći Urpaniju, da dodje iz Beča u Zagreb i ako se ovdje govorka, da ga se ovim imenovanjem žele riješiti u Beču.

Već je u Beč poslata bijela knjiga. Kakav haber nosi — e junače moj, lupni glavom o medju — i pogadjaj.

Pobjeda omladine.

Zagreb, 3. veljače.

Kad je sveučilišni tajnik Pevalak u četvrtak prije podne oko 9 sati javio sakupljenom djatstvu, da sveučilište do daljne odredbe ostaje zatvoreno, zavjeriše se djaci, da dole neće otići sa sveučilišta, dok ne dobiju podpunu zadovoljštinu za poznati krvavi juriš redarstva na djatstvo. Djaci zaključaše prenočiti u sveučilišnoj zgradi i samo se oružanoj sili pokoriti.

Izabran bje dijački odbor, koji je imao rukovoditi čitavu djatku akciju i paziti na red. U tom odboru bijahu djaci Baričević, Tartaglia, Jelavić, Kiurina i Bogdanović.

Djaci su držali neprekidno skupštinu u vestibulu sveučilišta. Izmišnjahu se razni govornici. U zgradu nije „sveučilišna straža“ nikoga puštala bez legitimacije. Osudjivao se u svim govorima postupak redarstva i izjavljivalo negodovanje nad postupkom rektora dra. Domca, koji je djatstvo izručio na milost i nemilost brutalnoj sili.

Gradjani za djatstvo.

Zagrebački gradjani upravo se natjecahu, kako će djacima na sveučilište postati što izabranije i piće. Studenice revalovale su kao domaćice čitli četvrtak, dočim ih je na večer izpratlila „djačka straža“ njihovim kućama. Kavanari slali su cigara, cigareta, duhana i kave po 20 do 30 litara, a jedan je pače djatstvu ponudio na raspolaganje i biljare ako kane dulje „ostati u zatočju“.

Noć.

Kad je u četvrtak pala večernja tama još su oprezni bili „djački vratarci“. Od 8 do 10 sati na večer vrsila se najstroža kontrola, jer je bio na svakom uglu po „službeni doznik“. Kad bi se vrata otvorila, prevalilo bi gnjevni poklik nekolicine djaka sa prozora sveučilišne zgrade: „Čujete vratarci! Pazite, da kakav Novica ne dolazi!“

Dok su kroz noć u vestibulu još uvijek držani živahni govori, te provjedna skupština neoslabiljena dalje (s malim stankama) trajala, ostali djaci legoše na počinak. Blazina im bješe što i tri stolice upredno: pokrivač kabanica, a dušeci meki par knjiga ili par cepjanica. Spavalo je 350 djaka, kako je to ustanovila „djačka straža“, koja je čitavu noć pazila na rasvjetu i red u zgradi.

Poruka djatstvu.

U četvrtak u 9 sati na večer došao je na sveučilište sveuč. prof. dr. Gjuro Šurmin s porukom, da sveuč. dekan dr. Šilović želi s djatvom stupiti u pregovore i po mogućnosti riješiti neugodni spor. Djački odbor saobčio je u poruku osalom djatstvu, koje je ovlastilo rečeni odbor, da se odzove želji dekana dra. Šilovića.

Baza sporazuma.

Pregovori trajali su od 9 sati do pol noći, pa je na koncu postignuta baza za rješenje spora:

1. Imade se dati zadovoljština kolegi Hercegu (Potomji je bio na sveučilištu u času, kada su sveuč. sluge dobili odredbu, da zatvore vrata sveuč. zgrade, pa od njih izjuren napolje); 2. Imade se povesti iztraga i krivici kaznit; 3. Akademski senat odsuditi će brutalni postupak redarstva; 4. Akademski senat provjedovati će protiv zatvaranja sveučilišta bez njegova znanja. Ustmeni uvjeti kretnu se u tom, da djatstvo ne će dole dići blokadu sveučilišta, dok se ne zajamči, da se sveučilište ne će zatvoriti, nego da će pristup biti obćenito slobodan.

Polnočna skupština.

Oko pol sata poslije ponoći odbor se je povratio na univerzu. U tili čas djatstvo se je iz svih katova, uglova i prolaza, — gdje su neki spavali, a neki stražili — sleglo u vestibul. Skupštinari se do dva sata. Odbor je izvjestio o pregovorima i dojavio, kpk se akad. senat stavlja na istu bazu. Naglasio je, da će

senat — protiv vladine odredbe — zajamčiti svojim autoritetom permeniti otvor univerze. To je bilo, ali jedino uz te i sve uvjete primljeno od djatstva do znanja uz odobravanje svome vodstvu.

Garancija djacima.

U petak prije podne ovlastio je dekan dr. Šilović rečeni djački odbor, da javi kolegama, da će univerza ostati otvorena i da djaci mogu nirno otići kući.

Djaci zapjevaše hrvatsku himnu odkritih glava i isto podne odoše sa sveučilišta svojim kućama. Sveučilišna blokada trajala je ravno punih trideset sati a kroz čitavo to vrijeme djatstvo je i danju i noću, kako rekomo, držalo skupštinu, na kojoj se izmjenilo do 50 govornika.

Nazori mafije o poštenju.

Opeta su gg. Skelin i dr. Marušić bila u Zadru po novce i opeta ima u „Narodnom Listu“ napadaj na naše ljude. Mi smo mislili, da je „Narodni List“ za uviek umukao, jer i sa ono, što mu rekomo, i ciganin bi se zacrvnio. Stoga u poslu zajma g. Skelinu mi nismo nastavili, jer, ponajviše, nama nije do toga ma komu da naškodimo. Nego, ako g. Skelin i njegov ortak dr. Marušić trebaju novaca, to ne može, ne smije, biti dobar razlog, da do toga dodju preko napadaja na nas. Neizzvani mučali bi; ovako ne možemo.

Mi smo konstatovali samo poznatu činjenicu, da je občinska blagajna bila zapječena i da su pečati skinuti u zadnji čas pred izbore. „Narodni List“ kaže, da je to slučaj htio, što se dogodilo pred izbore, isto kao i pitanje zajma, koje je prije razpisa bilo nemoguće, u oči izbora postalo i moguće i aktuerno. Eto, to je ono, u što ne vjerujemo, a ne vjerujemo ne samo s razloga što je stvar nevjerojatna, nego glavno s razloga, što nam je poznato, da su pečati bili skinuti na izričiti zahtjev osoba, koje su taj zahtjev opravdale, da inače ne bi se mogli prikazat pred narod, dok je blagajna zapječena, i uspješno agitirao za dra. Ivčevića. Tada su jedva pečati pali.

Glede zajma, poznato nam je, da je bio tu ne samo zahtjev, nego i formalno nudjenje. Rekli smo, da smo pripralni pozvati se na pisma i imena i to kažemo i danas, da ćemo učiniti, netom nam stigne izvrtak od Vjersijskog Zavoda, da naše tvrdnje ne odgovaraju istini. Do tada volimo biti velikodušni i prema nedostojnom protivniku. Naglasit moramo ipak, da su naši protivnici infamni stvorci, čaka prigovore našim ljudima, što nisu htjeli preko izbora da učine ono, što je Ivčevićeva strana činila u isti čas i baš novcem jedne javne pokrajinske ustanove. Sada je nadošao čas, da se izpuni pogodba zajma odnosno pogodba kupoprodaje, a pošto su izbori prošli, a uvjeti slabi, spomeni samo naše, ime posao postaje za Vjersijski Zavod sjajan, za Skelina pogodba tvrda. Stvar je inače vrlo jednostavna: ako vjersijski zavod nije smio da udijeli zajma prije, kada nitko nije mislio na izbore, kako da ga udijeli kasnije, kada se zna, da su ekonomske prilike g. Skelina sada nepovoljnije nego su prije bile? Stoji to, da prije nego što su bili urečeni izbori za carevinsko vijeće, dr. Ivčević nije htio ni da čuje o zajmu, jer po statutu Vjersijskog Zavoda takav je zajam obzirom na jamstvo nepristupljiv, nemoguć. Stoga, kada je g. Skelin pokušao na vrata dra. Ivčevića u Zadru, on mu je okrenuo ledja. Kada su urečeni izbori, Ivčević je trebao Skelina, a ovaj da mu vrati milo za drago, okrenuo je njemu glavu. Tada je izveden jedan trik. Presvjetli gosp. predsjednik zemaljskog odbora i sabora dalmatinskoga došao je tobože u goste gospodinu A. pl. Difiuku u Drišići. Ovaj se je obratio na gosp. Skelina i rekao mu, da, pošto mu je žena bolestna, neka ga primi on na hranu i konak.

Gosp. Skelina nije shvatio odmah igru, te je preko volje pristao i primio u kuću nepozvana gosta. Sutradan, našao se je sveznanih ruku i nije znao više kako da radi u izborima proti svomu na silu gostu. Do toga časa, poznato je svakomu u Drišiću da bi g. Skelin radio i glasovao za vruga, a ne bi za dra. Ivčevića. A kako li „njihov pristaša“?! S druge strane g. Skelin morao je računati ovako: ja znam da Ivčević traži glove, Ivčević zna da ja tražim zajam, e pa dobro, kao pametni i ponosni ljudi, lako ćemo se na-

goditi. Inače, što bi Ivčević nepozvan k meni, kada mi je u Zadru baš radi zajma okrenuo ledja? To se događalo u času, kada je sve vrelo proti Ivčeviću, a Skelin je znao, baci li se na njegovu stranu, pukao je ponor između njega i občinara. On se ipak odlučio i zagaj. Pak je došla vojska, došlo je mito, došlo je... mandat.

Zbilja, ovo je sve i ružno i gadno, nedostojno za svakoga maloga čovjeka, a kako li...? Nego s naše strane nema nikakve uvjrede, u koliko se ne uzme da su uvredljive po sebi istinite činjenice, koje, izazvani, iznosimo. Tomu nismo krivi, a jer straha ne poznamo i g. predsjednika se ne bojimo, iznosimo ih radi istine i radi javnosti. O rodoljublju pošli ćemo drugi put riječ, kažemo samo danas, da to ne smije biti fraza i obični tamjan namjenjen grovnicima, nego pri-znanje žrtava za narod. Što se tiče Dra. Krstelja, on je pokazao i karaktera i osjetljivosti, kada u oči izbora nije htio da se zajmu znade. Mogao je da ga provede, nije htio. Što „Narodni List“ nabraja i Svezu i Dr. Šusteršića, to je da zavara javnost, jer sama činjenica, da se je u oči izbora odbilo g. Skelina, odkle je i došlo, najbolji je dokaz tko se je pošteno i korektno vladao. Nego, odkad je nekomo udao inkarat s nosa, one nesreće oko „Narodnoga Lista“ izgubiše ljudski stid i ljudsko dostojanstvo.

Dajte, ljudi: mjenica koju ste u oči izbora potpisali, dospjela je. Honorirajte vaše podpise na mjenici, jer inače će biti protestirana, a iza protesta dolaze ovrhe, kao što su one što progone neprestano gg. Skelina i Marušića. Zapiječite barem skandal javne držabe. I platite izborne troškove u kotaru, a ne gonjajte se po sudu, da do vas ne dopre kletva prevarenih. Hoćete li još?!

Iz hrvatskih zemalja

Dalmatinski sabor.

Saborska sjednica obdržavat će se danas, ali će se odmah dići u znak solidarnosti sa braćom u Banovini i prosjedja proti nasilnom režimu. Ovo dana od imenovanja Čuvaja, memoranduma stranke prava te razpusta hrvatskog sabora dogodilo se toliko toga, da je naš sabor dužan ustati protiv izaziva i svakojakog ponižavanja našeg naroda.

Naredna saborska sjednica bit će u četvrtak, a doći će na pretresanje izvješće financijalnoga odbora o učiteljskim berivima.

Novinstvo o memorandumu pravaških zastupnika.

Memorandum pravaških zastupnika na Njegovu Veličanstvo uzbudio je veliku pozornost. Cjelokupno pravaško novinstvo donosi ga u cjelosti, tako i „Obzor“, ali dodatne novine u Banovini bijahu zaplijenjene te je memorandum izišao sav osakaćen, jer je zapljenjen oko polovine.

Donasaju ga nadalje u cjelosti bečka „Reichspost“ i praška „Union“, a mnogobrojni njemački, mađarski, talijanski i drugi listovi donose ga u obširnem izvadku.

Priestolonasjednik u Zagrebu.

Gradsko zastupstvo u Zagrebu, pošto se ima obaviti posveta novih domobranskih vojnika, zaključilo je zamoliti priestolonasjednika nadvojvodu Ivana Ferdinanda za dozvolu, da nove vojarne budu okršene njegovim imenom te da prilikom posvete posjeti glavni grad Hrvatske.

Proti razpustu hrvatskog sabora.

Bivši zastupnik na hrvatskom saboru vlč. Juraj Tomac pozivlje sve članove razpuštenog sabora, da danas, kada se je sabor imao sastati, nadju svi na okupu u hrvatskoj sabornici da prosjedju što je sabor razpušten još prije nego se je sastao i to putem službenoga lista.

Iztraga radi demonstracija u Zagrebu.

Kako „Nar. Novine“ javljaju, povjerna je glede postupka redarstva prigodom zadnjih demonstracija sveučilištaraca iztraga odsjednom savjetniku zem. vlade Drag. vitežu Trnskomu.

Snižena osuda dra. Hinkovića.

Dr. Hinković je svojedobno bio osuđen na 6 mjeseci teške tamnice radi zločinstva povatore i prestupka bunjenja.

Protiv te osude uložjen je priziv spjoven sa zaobom ništovnom te je sada hrvatsko sudništvo uvažilo djelomično njegovu zaobu ništovnu i odriješilo dra. Hinkovića radi zločinstva od obtužbe povatore, a osudu glede prestupka bunjenja potvrdilo, snizivši kazan od 6 mjeseci na tri mjeseca dana.

Gospodarski pregled.

Praktični tečaj za povrtlarstvo.

Radi unapredjenja povrtlarstva držat će se kod državnoga nasada u Arbanasima i kod uzorakoga gospodarstva u Gjenoviću četverodnevni praktični tečajevi za povrtlarstvo u prvjoj polovici maja o. g. Na tim tečajevima praktično će se pokazivati sve radnje, koje se tiču uzgajanja povrća, pripravljanja zemljišta, sijanja i presadjanja mladih biljaka i raznih načina njihova uzgajanja.

Na tim tečajevima mogu prisustvovati i ženskinje, osobito iz mjesta, gdje će se tečajevi držati, ili iz njihove okolice.

Za svaki tečaj određene su za oskudniju čeljad, 24 pripomoći po 15 kruna a uz to po 5 do 25 kruna za putne troškove. Vriednijim pohadjajocima dat će se još i alat i sješenja.

Natjecatelji imaju se najdalje do 31 marta o. g. obratiti molbom preko nadležnoga Poglavarstva Namjesništvu.

Zadružni tečaj. Zadružna Sveza u Ljubljani obdržavati će u Sinju trodnevni zadružni tečaj u dane 27, 28 i 29 veljače 1912. a eventualno i na dan 1 ožujka 1912.

Tečaj će voditi svezin revizor F. Z. Donadini o vogaženju zadruaga rajfazenov sustava, kao i u njihovu pravilnome knjigovodstvu na temelju praktičnih formulara. Tečaj će biti u prostorijama „Hrvatskoga Napretka“.

Iz grada i pokrajine.

Za posvetu i ustoličenje presv. biskupa obćina je dala proglas na gradjanstvo.

Posveta bit će u nedjelju 11. ov. mj. u Stolnoj Bazilici. U ponedjeljak dne 12. ov. mj. bit će svečano ustoličenje, t. j. u 9 s. jutrom presv. će biskup slušati sv. misu u crkvi u Varošu, a onda će po davnom običaju biti uveden u grad, te će u Bazilici biti obavljen osobni obred ustoličenja. Gradjanstvo je pozvano da na dan ustoličenja okiti svoje kuće sagovima.

Proslava pravaških pobjeda u Drišiću. Čelici drniški pravaški došli su do zgodne ideje, da proslave izvježvane pravaške pobjede u općinskim izborima u Drišiću i Promini te onaj veličanstveni nastup u izborima za carevinsko vijeće. U nedjelju poslije podne nadjoše se na okupu, uz kitu drniških odličnika, pozvanici iz Šibenika načelnik Dra. Krstelj, obć. prisj. g. Vi. Kulić i Dr. Marko Škočić; iz Promine načelnik Čorić sa cielom obć. upravom, župnikom vlč. Jurenovićem i nekolicinom obć. vijećnika; iz Kaštela gg. Josio Katalinić, Stude i J. Danilo; iz drniške krajine župnici i predstavnici svih sela.

Drnišani dočekashe načelnika Dra. Krstelja, svog — kako ga oni zovu — zastupnika, glazbom, a dične Drišiću posipahu cvieće. Za bogatom sofrom pozdravio se sakupijene Dra. Jere Grubišić. Govorili su zatim Dr. Buić i o. Bilonić o minulju borbi; Josio Nakić Alfirević, težak iz Kadine Glavice, biranim i zasnimim riečima pozdravio je Dra. Krstelja, koji se je, iz va trenih rieči prisil. Štrkaja, zahvalio iztjuču da ih nije okupila osoba nego uzvišeno načelo stranke prava. Vi. Kulić nazdravio je načelnicima Drišića i Promine, pozdravio je zasnimim riečima borbu naših zastupnika u Zadru, na što je saborskom klubu poslan brzozjavni pozdrav, u kojem se potiču zastupnici da uztraju u borbi.

Dr. J. Grubišić govorio je o prilikama u Banovini te slavio krasan primjer naše omladine. O. Š. Mendjušić nazdravio je Dra. Krstelju, jedan seljak iz Štikova i Dr. Krstelj nazdravio Dru Boži Štambuku, iztjučio njegove zasluge i kao sudca i kao gradjanina. Dr. Štambuk je zahvaljuju uspijeh pravaških stvari u zaslugu načelniku g. Radi Grubišiću, o. Biloniću, gradjanstvu sa Vjekoslavom Nakićem na čelu, a nadasve slozi.

Uz svirku glazbe ovaj je pravaški domjenak potrajao do kasnu noć, u oduševljenju i spremnosti za svetu stvar stranke prava.

Poljodjelsko poučavanje za vojnike u našem gradu počelo je u prošlu nedjelju.

Poučava putuj. uč. g. V. Anzulović svakog utorka i sriede po podne po 1½ sata u prostorijama pučke škole u Crnici.

Položili profesorski ispit. Naš odlični sumišljenik, bivši predsjednik akade. kluba „Starčević“ gosp. Rikard Jeličić, položio je u ponedjeljak 5. ov. mj. dobrim uspjehom profesorski ispit na gradčakom sveučilištu. Naša iskrena čestitanja.

Vriedna nastavnica na našoj ženskoj gradjanskoj školi gdjica J. Perić položila je na univerzi izpit iz hrvatskog jezika. Čestitamo!

„Hrvatnik Sokolu“ darovao je g. Vice Belmatić Vicin K 3 da počasti uspomenu pok. Ane Zarković.

† Frano prof. Jakša. U Dubrovniku je preminuo u 39oj. godini života ovaj vrli nastavnik i odlični rodoljub, sin pravaškog borca pok. Nika pl. Jakše, viškog načelnika. Godine 1895. bio je medju prvima koji u Zagrebu prigodom dolazka kraljeva spališe mađarsku zastavu te je zato odoležao više mjeseci tamnice. Nenadana njegova smrt izazvala je obću šuću. Teško uciviljenoj rodbini naše duboko saučešće. Mir prahu njegovu!

Osudjen demokratski vikač. Pišu nam iz Visa: Na 18/1 i 1/2 t. g. vodila se je prekršajna rasprava na tužbu Don Silvestra Bonacića župnika proti nekome Petaroviću. Prvoga je zastupao Dr. Krstelj, drugoga je branio Dr. Oskar pl. Tartaglia. Prvoga je bio osudjen na mjesec dana stroga zatvora. Time je napokon dobio zasluženu kaznu jedan od prvih demokratskih vikača na Visu, kojima načelo i uvjerenje sastoji se u pogrdjanju čestitih i zaslužnih ljudi. Bilo za uzvrat!

Skraadin, 5 veljače. Na 4. o. mj. „Pravaška Čitaonica“ imala je svoju redovitu godišnju sjednicu. Za predsjednika izabran je g. Spiro Škubonja, za podpredsjednika g. Ante Melada, a Josip Lokas tajnik-blagajnik.

Na sjednici je gosp. Dr. Marko Palunko imenovan počastnim članom. Društvo moralno i materijalno liepo napreduje. Broj 44 člana. Uz Čitaonicu privremeno pripojen je pjevački mješoviti zbor, koji sastoji od 25 članova.

Pišu nam iz Vrboške. Nova nas godina liepim plodom odabla. Nastao žni preporeod, od kad nas sretno ostavi famozni pjemontez gosp. I. R. te stupi na načelniku stolicu pristaša naše stranke. Novo pak „Pravaško Društvo“ svakdano raste, te privlače k sebi mnogo koji časomice bili zalutali.

„Vitezovi“ oko „Slobode“ i „N. Jendinstva“, nastavljaju napadajući me njihovim osobitim knjavnim načinom. Lažu, da sam kod jedne zadruge (biva na Povljima) sastavio krivu bilancu i da sam obavio reviziju u dva sata, te nadalje da sam reviziju nastavljao po birtijama uz čašu vina i zvuk tambure.

Poslao sam par ispravaka, ali vidim, da se ti „vitezovi“ hoće i nadalje da krivju iz legja portomika.

Poručujem im jednom za uvijek, neka te njihove navode izvole meni liepo ponoviti pred dva svjedoka, ili otvorenom dopisnicom sa njihovim častnim podpisom, e da im tako pružim najbolju priliku, da nastupe dokaz istine.

Napred junaci — ja Vas čekam! Frano Ženko Donadini, zadružni revizor.

Bezobrazna kuzar. Nama u Dalmaciji je poznata figura mostarskog postolara Gjorgje Kašikovića, koji putuju i prima narudžbe po Dalmaciji za Braču Kašikoviću u Mostaru. Pred desetak dana trevio se u Gracu u Primorju, kojom zgodom je javno pred mušterijama vriedjao pravaške prvake, a osobito Dr. Drinkovića. Prisutni su na to dakako odbili narudžbu, pa ovo dajemo u javnost ravnjanja radi.

Imenovanja. Konzulent po ugovoru u službi Ministarstva poljodjelstva Ferdinand Artmann imenovan je konzulentom za trgovačke poslove gospodarstvenog zadrugarstva na istom Ministarstvu, s činom iplačom šestog razreda državnih činovnika.

Mjerači očevidnosti I. razreda Kamilo Ivan i Gilberto Kralj imenovani su višim mjeracima očevidnosti II razreda u IX razredu čina.

Ispravak. Nije istina — što se tvrdi u dopisu: Zadar, 24 siječnja, uvrštenom u br. 612 „Hrvatske Rieči“ od 28 siječnja o. g. — da sam ja, vozeći se otrag malo dana na parobrodu „Nibbio“ na bazaleni upit kapetana, gipnuo odmjeravajuć mu od lakta. Nije istina — što se tvrdi u spomenutom dopisu — da sam ja „vječna skitalica“. Nije istina — što se tvrdi u pomenutom dopisu — da sam se ja stao sutradan izvinjavati pred kapetanom, jer nisam imao zašto, te da me je on prezirno odbio od sebe. Nije istina — što se tvrdi u spomenutom dopisu — da sam ja govorio kapetanu „Misliji smo da ste i vi proti povovima“. Tkon 1. Veljače 1912. Don Stjep Banov, župnik.

Književnost i umjetnost.

Najnovije djelo o Slavenima. Pred nama je najnovije česko djelo o svim ograncima slovenskog panja, a netom ga je izdala naklada *Jana Laichtera u Pragu*. Na djelo smo odavno bili upućeni te smo ga znatiželjno iščekivali. Naslov je: *Slavonstvo* — obraz jeho minulosti a prisutnosti. *Smajlović Slovanstva* — od Dr. Niederla. U „doslovu“ se kaže: da je duh koji je sastavljače ovog djela bio, *duh znanosti i pravdnosti, nepristranosti i kritičnosti*. Pa to bi nam imali zajamčiti imena pisaca: Dr. Bidlo, Dr. Boháč, Dr. Černý, Dr. Dvorský, Dr. Franta, Dr. Guth, Dr. Kadlec, Dr. Machal, Dr. Nejedlý, Dr. Prusík, Dr. Scheiner i dr. Predgovor je napisao sam Dr. Kramarž. Djelo je ogromno LX 802 str. velike osmine. Cijena je K 12.50. Nabavlja se kod: Jan Laichter — Kral. Vinohrady Praga.

Netom dokrajčimo izniet čemo postanje svoj sud o djelu koje je jur u slavenskom svijetu pobudilo pozornost te već

nazvano „najbolje savremeno djelo“ Slavensva. Za sad iznosimo samo sadržaj: I: *Historički razvoj Slovenstva* — od najprvih početaka historičnih, kulturnih i prosvjetnih do danas. II: *Današnje stanje Slovenstva*: Zemlje i statistika; državni odnosi i postanje državopravno pojedinih naroda. Onda crkvene i religijske prilike kod Slovenstkih naroda, školstvo njihovo, literatura, umjetnost, glazba, žurnalistika itd. III dio govori o Sokolstvu i turistiki — onda „Mapa Slovanska“.

Jednog u djelu nema: *ekonomski odnosi Slovenstva*, no o tome će doskora izići možda posebno djelo, kako se tu obećaje, a razlog zašto se od toga za sada odustalo bio bi, što podatci nisu skupljeni, a djelo bi bilo k tome preobsežno. Djelo je uistinu *slovenska enciklopedija* — u velikom om, što nam je francuz *Louis Léger* podao u „*Le Monde Slave*“ i „*La race Slave*“ (Niederle) u malom. B. M. V-vič.

kojom gradnjom zapremio ni pedja občinske zemlje“.

Ovoliko pravoj i jedinjoj istini na čas.

FRANJO MARDEŠIĆ
obč. viećnik.

Hrvatska Tiskara (Dr. Krstelj i drug.)
Vlastnik, izdavaatelj i odgovorni urednik:
JOSIP DREŽGA.

Javna zahvala

Iz svega srca zahvaljujemo svim onima koji su nam, prigodom nesreće, koja nas je snašla smrću naše nezaboravne

Ružice

bili na razni način pri ruci i nastojali da nam olakšaju tugu i bol; osobito zahvaljujemo gospodi: Dr. Mili Vukoviću, občinskom liečniku, koji je kroz vrijeme nje-nog bolovanja bio sve sile uložio a da nam miloj pokojnici utaji boli duge i teške bolesti; istaknuti je također osoba bitu harnost Ocu Andriji Rajkoviću koji je često pohadjao i sokolio bolesnicu, ter koji ju je na smrtnom času okriepio svetotajstvom vjere, kao što i gospođi: Ivanu Vučemiću koji se je koliko za sprovod toliko za pogreb pobrinuo, a također obitelj Petyo i gospođici učiteljici Raguž, koji su nam u svemu bili pri ruci.

Nadalje zahvaljujemo svim civilnim vlastima, Uglednom občinskom upraviteljstvu, Franjevačkom samostanu, mjestnim

društva, osoblju mjestnog odjela finansijske straže na odaslanom viencu, gradjanstvu na šiljanju duplira i svim onim koji učestvovali sprovodu, kao što i poštovanom ocu Andjelu Frankiću sa njegovim župljanim iz Vinjana donjih.

Svim tim harni ostajemo do groba.
IMOTSKI, 2 Veljače 1912.

Obitelj Vjekoslava Redovnikovića.

Oprez!

Društva „Papir Abadie...“

Pošto se u posljednje vrijeme ponovile razne imitacije naših općepoznatih i obiljubljenih tuljčica

RIZ ABADIE (Riz doré)

molimo naše p. n. mušterije, da paze točno na ime *Abadie*, koje se nastoji sa raznim drugim riečima nadopuniti. **Mi opominjemo prije kupovine na lošu imitaciju, jer čemo protiv imitacija sa svim sudskim sredstvima postupati.**

DRUŠTVO „PAPIR ABADIE“

Perad i jaja za razplod.

Jaja, pilića, odrasle i za izložbe uzgojene peradi čistih sojeva prodaje: **Uzorna peradarna na Voštarnici kod Zadra.** Obširniji oglas u „Gospodarskom Vjesniku“. Slobodan pristup.

BRZOJAVI „HRVATSKE RIEČI“

Cuvaj u Pešti.

Budimpešta, 6. veljače. Ban Cuvaj pripio je danas amo. Govori se, da je došao radi razpisa novih izbora, da dobija sve punomoći kako bi unionistička ideja došla do pobjede.

Komesarijat u Banovini.

Beč, 6. veljače. U političkim krugovima govori se, da su odlučujući faktori nezadovoljni sa sistemom u Banovini te misle uvesti komirijet. Magjari navodno podupiru ovu osnovu.

Bosanski sabor.

Sarajevo, 6. veljače. Bosanski sabor odgođen je radi sukoba, koji nastao između sabora i vlade u poslu investicija.

Talijansko-turski rat.

Rim, 6. veljače. Talijansko ratno brodogradništvo nastavlja bombardirati Hodeidu (grad

u Arabiji). Uništena je sva trgovina u luci, a usmrćeno 600 osoba. Pučanstvo bježi iz grada. Šteta je ogromna.

Caneva opozvan.

Rim, 6. veljače. Vlada je opozvala generala Canevu sa boljšta u Tripolisu, a zapovjedništvo povjerenje je generalu Frugoni.

Bivši sultan bolestan.

Carigrad, 6. veljače. Bivši sultan Abdul Hamid razbolio se opasno.

Turska proti Rusiji i Englezkoj.

Carigrad, 6. veljače. Porta je naredila mobilizaciju trih vojnih zborova, da spriči daljnje napredovanje englezko-ruske politike u Perziji.

Između Englezke i Njemačke.

London, 6. veljače. Između Englezke i Njemačke vode se pregovori od veoma velike važnosti.

Probčeno.*

U broju 600 cijenjene „Hrvatske Rieči“ tiskali ste brzojavku, koju ste odavle primili, a kojom je istinito opisano nezakonito konstituiranje občinskog vieća na Visu.

Našem obnačelniku i vodji više občinske družine ta brzojavka nije dala mirno spavati, ne toliko radi opisanog nezakonitog izbora občinskog upraviteljstva (o kojemu mudro šut), već su ga opekli probičeni poklici o potrošenih 12.000 K za vodu bez namira, o razspanju občinskog imetka u dnevnice i netemeljene račune, pa sastavio izpravak i dao ga podpisati od njegovog občinskog načelnika i prisjednika Lucić Roki Miha, te Vam ga dao poslati, a Vi ste ga objelodanili u prilogu Vašeg cijenjenog lista br. 605 606.

Pošto taj izpravak jest jedna neistina, izvolite istini na čas tiskati sledieći:

Protuizpravak.

Nije istina, kako se tvrdi u izpravku občine više, tiskanu u br. 605-606 „Hrvatske Rieči“, da nisu u izbornoj dvorani padali povici, koji su bili tiskani u „Hrv. Rieči“ u brzojavci iz Visa dne 27./12. pr. g. već je živa istina, da uz burno odobravanje publike padali su prema Topiću i družini povici o izbornim falsifikacijama, o potrošenim 12.000 kruna za glasovitu vodu bez namirica itd., a da na ove teške objede Topić i družina ostali su niemi, a da nisu davali nikakvog odgovora, jer znadu, da se dokazima sve može pokriepiti.

Istina je, da je za vodu bilo potrošeno na Visu oko 12.000 K, a da je c. k. vlada prvi put bila doznačila K 6000,

* Za članku pod ovim naslovom uredništvo ne preuzima odgovornosti.

MALI OGLASNIK

ZA JEDNO UVRŠTENJE OD 3 REDKA U „MALOM OGLASNIKU“ PLAĆA SE 40 PARA; ZA SVAKI DALJNI REDAK 10 PARA VIŠE. ZA VIŠEKRATNO UVRŠTENJE POPUST. — PLAĆA SE UNAPRED.

KUĆA SE IZNAMLJUJE. Dnevom 13. ov. mj. iz- (Varaš) kuća na vrlo zgodnom mjestu i svim udobnostima. Poblite obavijest daje kucavanič gosp. Uros Borčić.

POKUŠTVO sastojče iz jedne spavače sobe, kuhinje, šivaćeg stroja itd. prodaje se radi odlaska iz Šibenika. Poblite obavijest daje uprava „Hrvatske Rieči“.

MEDA fino vrćnog imade na prodaju kod „Pčelarske Zadrüge u Janjini“. Razališe se u posudam po 5 kg uz cijenu od Kf. 8.50 franko Janjina — Uprava.

NA OBALI jedno pomječe za iznajmili Obavijest daje uprava našeg lista.

TRAŽI SE za pokrajnu čovjeka praktična, marljiva, koji se razumi u gospodarstvo, po mogućnosti oženjenog bez djece a uz gospodarstvo nadziranje radnika i nužor jedne radnje.

STAN od 3 sobe, kuhinje i nužgradnih prostorija traži obitelj bez djece. Pomne neka se šilju na upravu „Hrvatske Rieči“.

UTIJAVANJE u svijetlo obavija vješto i brzo Filomena udova Peteta, koca Betanaric kod Peete.

Kuća u Varošu, naštiri pada, sa avlijom, prodaje se uz umjerenu cijenu. Za obavijest obratit se na upravu našeg lista pod brojem 130.

HARMONIUM, sa tri registra, skoro nov, prodaje se Obavijest daje uprava našeg lista.

Uspješno se oglašuje u „Hrvatskoj Rieči“

OGLAS.

Javljamu P. N. općinstvu da smo već započeli radom u našoj modernoj krojačnici na obali kod Hotel de la Ville, pod upravljanjem i krojenjem modernog krojača, koji može poslužiti svakovrstnim rezanjem.

Cijene su štofe i izradbe odijela veoma umjerene.

Primaju se naručbe za štofe i odijela i iz vani.

Prva Dalmatinska Tvornica Prediva i Tkala u Šibeniku PAŠKO RORA I DRUG.

Jeste li bolesni?

Badava

saobidjem svakome, kako sam ja od dugogodišnje bolesti na plućima (sušice, upale grla i zaduhe) ozdravio. Ne tražim za to nikakove odšete. Cijim to samo, pošto sam za moje bolesti, kada su svi za me bili izgubili svaku nadu, bila odućila, ako nadjem sredstvo mom spasu, da to objavim na moj trošak u svim novinama. Gospođja F. Krizek, Prag II. — Br. 2007. (Česka). —

Grubišić & Comp.

u Šibeniku

Održavnstvo i stovarište za umjetno gnojivo

CALCIUMCIANAMID-A

(Società anonima per la utilizzazione delle forze idrauliche della Dalmazia).

Upute i razjašnjenja o uporabi na zahtjev badava i franco.

Marko Markovina

Split

— Telefon 93. —

Skladašte i Zastupstvo

Peći i šparherda,
- - - Eternita - - -
Cijevi, dimnjaka i pločica
: keramike :
Stakala prostih i ornamentalnih
Papendeka tankog i debeloga
Zahoda porulane i t. d.

Pokuštvo

solidno i ukusne izradbe može se dobiti uz veoma nizke cijene samo kod dobro poznate trgovine

A. DELFIN, Šibenik.

tapetacorka i drvodjeljska radionica

Predplatite se na „Hrvatsku Rieč“!

ANT-RADIJ

VARNICEA DALMAT-ZATARIJA

ANT-SPLJET (SPALATO)

Instaurate oteničke šilje badava

ARTUR GRIMANI I DRUG - ŠIBENIK.

Papirnica - Muzikalije - Školske knjige - Kožnati predmeti - Igračke.

REMINGTON PISAČI STROJEVI - Vrpce i potrebštine za strojeve sviju sistema.

Specialitet: PAPIR ZA PISAČE STROJEVE 1000 LISTOVA KRUNA 7.20 - Gramofoni.

Gramofonske ploče! ODEON (dvostruk) Kruna 4. = JUMBOLA (dvostruk) Kruna 2.50.

